

HÅLLBARHETSREDOVISNING 2021

HÅLLBARHETSREDOVISNING 2021 är producerad av Region Jönköpings län i mars 2022.

Innehåll

HÅLLBARHETSÅRET I KORTHET	2
SÅ HÄR ARBETAR VI MED HÅLLBAR UTVECKLING	3
Vad är hållbar utveckling?	4
Hållbarhetsstyrning och uppföljning	4
Styrande dokument och verktyg	4
Organisation och ansvar - hållbarhetsprogram och hållbarhetsredovisning	5
Väsentlighetsanalys	6
Intressenter	6
Framgångsfaktorer för hållbar utveckling	6
Agenda 2030	8
HÅLLBARHETSPROGRAM 2021	9
Vi är till för alla	10
Mål	10
Så här gick det 2021	11
Vi är klimatsmarta	16
Mål	16
Så här gick det 2021	17
Vi bidrar till en sund livsmiljö	22
Mål	22
Så här gick det 2021	23
Vi använder våra resurser klokt	28
Mål	28
Så här gick det 2021	28
NATIONELLA JÄMFÖRELSE	32
GRI-INDEX	33

Kontakt

Miljöperspektiv: Annelie Wiklund, miljöcontroller, e-post: annelie.wiklund@rjl.se

Sociale perspektiv: Malin Skreding Hallgren, utvecklingsledare Qulturum, e-post: malin.skreding.hallgren@rjl.se

Region Jönköpings län, Box 1024, 551 11 Jönköping

Foton: Johan Werner Avby, Region Jönköpings län

Illustrationer: Jenny Gustafsson och Christine Sundin, Region Jönköpings län

HÅLLBARHETSÅRET I KORTHET

I vårt hållbarhetsprogram för 2021-2025 tar vi nya kliv framåt för att bli ännu bättre – mot visionen För ett bra liv i en attraktiv region.

80% av länets invånare har högt förtroende för hälso- och sjukvården.

JÄMSTÄLLDHET ska genomsyra vår verksamhet ur alla aspekter och är en viktig del av vår personalpolitik.

Ledningsgrupp: 41 % män och 59 % kvinnor.

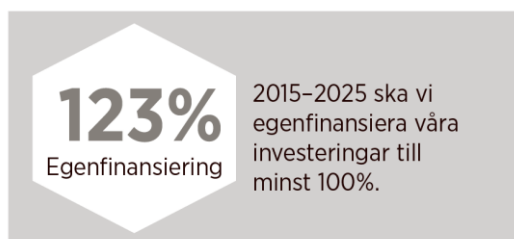

Medarbetare: 20 % män och 80 % kvinnor.

71 % av länets invånare uppfattar att vården ges på lika villkor.

7 nya verksamheter blev **HBTQI-DIPLOMERADE** under året.

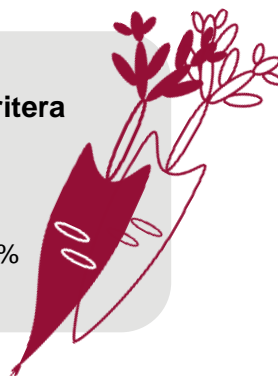

Region Jönköpings läns beräknade **KLIMATPÅVERKAN** under 2021 var 53 000 ton CO2-e (exkl. kapitalförvaltning)

- Inköp och resursförbrukning (livsmedel, möbler, läkemedelsanvändning i verksamheten, förbrukningsartiklar, medicinska gaser, tvättertjänster, avfall) | ● Tjänsteresor och arbetspendling | ● Fastigheter (drift och byggnation)
- Kollektivtrafik | ● Naturbruk

Vi är bästa region i Sverige på att prioritera svenska och ekologiska livsmedel:

- Ekologiska livsmedel 58 %
- Svenskt kött, mejeri och ägg 79 %
- Svensk frukt, bär, grönsaker och potatis 41 %

- Upphandlingar som inte är prioriterade
- Särskilda hållbarhetskrav

Vi har installerat fler laddplatser

Patienternas helhetsintryck av primärvården

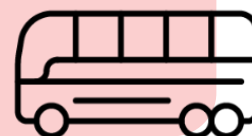

Fler återanvända möbler!
1229 möbler återanvändes
– ca 3,9 mn kr sparades

Stort steg mot ännu mer klimatsmart busstrafik:

- 100 % förnybar energi regionbusstrafik
- 54 elbussar i stadstrafiken

SÅ HÄR ARBETAR VI MED HÅLLBAR UTVECKLING

Varje dag, året om, inom alla Region Jönköpings läns verksamheter arbetar vi för att nå en hållbar utveckling. Vi har redan kommit långt i vårt hållbarhetsarbete. I vårt nya hållbarhetsprogram för 2021-2025 tar vi nya kliv för att bli ännu bättre.

Vad är hållbar utveckling?

En hållbar utveckling tillgodoser alla människors behov och rättigheter idag utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillgodose sina. För att utvecklingen ska vara hållbar måste vi uppnå hållbarhet inom alla de tre hållbarhetsdimensionerna – ekologisk, social och ekonomisk – och säkerställa att de tre dimensionerna hela tiden samverkar.

Ett ekologiskt hållbart samhälle innebär att ta ansvar för hur vi använder planetens resurser – alltså hur vi skyddar planeten genom att långsiktigt förvalta, skydda och bevara naturresurser, konsumera och producera hållbart samt öka beredskapen mot klimatförändringar. Vi kan bidra genom att använda våra resurser klokt, minimera utsläpp till luft och vatten, bevara biologisk mångfald och arbeta för en hållbar konsumtion, produktion och samhällsplanering.

Ett socialt hållbart samhälle är ett jämställt och jämlikt samhälle där människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättvisa skillnader – helt enkelt ett samhälle där människors lika värde står i centrum. Det kräver att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen.

Ekonomisk hållbarhet innebär att förvalta och utveckla mänskliga och materiella resurser på ett långsiktigt hållbart sätt. Vi arbetar för en varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk utveckling där varje generation bär kostnaderna för den service som den generationen beslutar om och själv konsumerar. Ambitionen är att våra investeringar under perioden 2015-2025 ska finansieras med egna, och inte lånade, medel, vilket vi för perioden 2015-2021 har uppnått.

Hållbarhetsstyrning och uppföljning

Styrande dokument och verktyg

Region Jönköpings läns budget med verksamhetsplan och flerårsplan formulerar vårt uppdrag med vision, värderingar, strategiska mål och mätetal för uppföljning. Hållbarhetsprogrammet för 2021-2025, som är en del av budgeten, sammanfattar hur vår organisation ska bidra till en hållbar utveckling och omfattar alla verksamheter som är finansierade av Region Jönköpings län. Uppföljning av hållbarhetsprogrammet görs tertial- och årsvis i samband med uppföljning av budget med verksamhetsplan. Rapportering sker i Stratsys som är Region Jönköpings läns IT-stöd för ledning och uppföljning. Varje år görs också denna hållbarhetsredovisning som en del av årsredovisningen.

Region Jönköpings län är certifierade enligt miljöledningssystemet ISO 14001, som säkerställer att arbetet med miljömålen i hållbarhetsprogrammet genomförs på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt. Där ingår att bland annat att, i dialog med interna och externa

intressenter, arbeta för att minska verksamhetens betydande miljöpåverkan samt hantera eventuella avvikelser. Särskilda rutiner finns för att göra riskanalyser gällande betydande miljöaspekter samt att rapportera avsteg från rutiner, bristande lagefterlevnad och förbättringsförslag.

Region Jönköpings läns hållbarhetsarbete berörs dessutom av ett antal länsstrategier och styrande dokument. Den regionala utvecklingsstrategin (RUS) är en vägvisare för Jönköpings läns samlade utvecklings- och tillväxtarbete. Hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete sker enligt en regional strategi och handlingsplan för jämlik hälsa. Trafikförsörjningsprogrammet är ett verktyg för en effektiv persontrafik och innehåller redovisning kring behovet av regional kollektivtrafik samt mål för kollektivtrafikförsörjningen.

I övrigt arbetar Region Jönköpings län i enlighet med barnkonventionen (svensk lag sedan 2020), konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning samt FN:s sex människorättsprinciper. Regionfullmäktige har också skrivit under CEMR-deklarationen (Council of European Municipalities and Regions), en europeisk deklaration för jämställdhet på lokal och regional nivå, som är ett verktyg för att integrera jämställdhetsperspektivet i all verksamhet.

Region Jönköpings län deltar aktivt i länets klimatråd, i råden för jämställdhet och integration samt plattformen för mänskliga rättigheter. Andra exempel på samverkansforum är Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Vätternvårdsförbundet, Jönköpings läns luftvårdsförbund, Glokala Sverige, samverkan om Agenda 2030 med Länsstyrelsen Jönköpings län, Regionala samordningsgruppen för social hållbarhet och Forum för social hållbarhet i Jönköpings län.

Organisation och ansvar - hållbarhetsprogram och hållbarhetsredovisning

Hållbarhetsprogrammet liksom hållbarhetsredovisningen omfattar hela Region Jönköpings läns verksamhet inklusive helägda bolag.

Regionfullmäktige, som är högsta beslutande organ, fastställer årsredovisning inklusive hållbarhetsredovisning samt hållbarhetsprogram. Regionfullmäktige avsätter medel för genomförandet av hållbarhetsprogrammet i samband med budget och verksamhetsplan med flerårsplan. Programmet kan revideras under programperioden.

Regionstyrelsen verkställer besluten, leder och samordnar verksamheten samt följer regelbundet upp att hållbarhetsprogrammet verkställs i alla verksamheter och återrapporteras till regionfullmäktige. Detta sker genom delårsrapporter och årsredovisning inklusive hållbarhetsredovisning.

Regiondirektören ansvarar för att hållbarhetsprogrammet genomförs och har Region Jönköpings läns miljöchef, HR-direktör och folkhälsochef som stöd i arbetet. För att implementera hållbarhetsprogrammet i hela vår verksamhet har en digital hållbarhetsutbildning utvecklats som alla anställda ska gå med start 2022.

Genom ägardirektiv arbetar vi för att de bolag som vi är ägare i ska följa de delar i hållbarhetsprogrammet som är relevanta för dem. Förteckning av våra hel- och delägda bolag finns i årsredovisningen (avsnitt Den kommunala koncernen).

Väsentlighetsanalys

I samband med att hållbarhetsprogrammet för 2021-2025 togs fram genomförde vi ett antal intressentdialoger och uppdaterade vår väsentlighetsanalys. Eftersom hållbarhetsprogrammet har fokus på organisationens interna hållbarhetsarbete har det varit viktigt att inkludera medarbetare och politiker i arbetet. Vi har genomfört workshops och dialoger med cirka 200 medarbetare i vår egen organisation samt med Länsstyrelsen i Jönköpings län, för att ta reda på vilka områden, mål och åtgärder som de tycker är viktiga. Våra 360 miljöombud har också erbjudits möjlighet att lämna synpunkter. En politisk referensgrupp med regionpolitiker har följt arbetet och gett inspel i processen och en mindre enkätundersökning har genomförts riktad till länets invånare.

Intressenter

Vi har löpande dialoger med våra intressenter i olika hållbarhetsrelaterade frågor och vi samverkar med länets kommuner, myndigheter, det civila samhället och näringslivet. Vi tar hänsyn till intressenternas synpunkter när vi tar fram olika planer och program. Det här är våra viktigaste intressenter och de hållbarhetsfrågor som de tycker är viktigast att vi som organisation arbetar med:

Invånare vill ha bra, tillgängliga och säkra hälso- och sjukvårdstjänster, väl fungerande kollektivtrafik och ett brett kulturutbud.

Medarbetare vill att vi är en attraktiv och hälsofrämjande arbetsgivare med goda arbetsförhållanden.

Politiker vill, som ansvariga och uppdragsgivare, att verksamheten utvecklas väl och är attraktiv. De vill ha förutsättningar för att kunna fatta beslut och ta en aktiv roll för utvecklingen i länet.

Studerande vill ha utbildningar som skapar goda förutsättningar för framtiden. Hälsofrämjande arbets- och studieförhållanden är också viktigt.

Leverantörer vill att vi är en ansvarsfull upphandlare, med tydliga krav i upphandling och avtal, samt att vi har en konstruktiv dialog med dem.

Samarbetspartners vill att vi tar en ledarroll för utvecklingen och att vi aktivt deltar i de satsningar som görs för en hållbar utveckling, både i och utanför länet.

Framgångsfaktorer för hållbar utveckling

Med utgångspunkt från vad intressenterna tycker är viktigt, har vi gjort en väsentlighetsanalys av de olika hållbarhetsfrågorna utifrån hur stor påverkan är och utifrån hur stora förutsättningar är att nå en förändring. Detta har resulterat i fyra framgångsfaktorer i det nya hållbarhetsprogrammet för 2021-2025.

1. Vi är till för alla – Vi är en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Vi bedriver en jämlik verksamhet med ett gott bemötande och är en del av en samhällsutveckling där länets invånare och patienter samt våra medarbetare upplever tillit, förtroende och delaktighet.

Varför är det viktigt? Att skapa ett socialt hållbart samhälle är en grundläggande utgångspunkt för mänskligheten, d.v.s. att människor lever ett bra liv med god hälsa, utan orättvisa skillnader och att mänskliga rättigheter är tillgodosedda. Viktiga utgångspunkter är jämlikhet, jämställdhet och att människor känner tillit och förtroende till varandra och är delaktiga i samhällsutvecklingen. Eftersom vi är en stor offentlig verksamhet är det viktigt för oss att bidra i detta arbete både när det gäller våra medarbetare och i kontakt med våra patienter och andra människor som vi arbetar tillsammans med.

2. Vi är klimatsmarta – Vi minskar vår klimatpåverkan, anpassar oss till ett förändrat klimat och bidrar till att Jönköpings län blir ett klimatsmart plusenergilän som producerar mer förnybar energi än vad vi använder.

Varför är det viktigt? Klimatförändringarna är en av vår tids största utmaningar. Att arbeta i linje med Parisavtalets mål att begränsa den globala uppvärmningen till 1,5 grader är en mycket prioriterat fråga både globalt och lokalt. Region Jönköpings län äger ett stort antal fastigheter och fordon med stor möjlighet att påverka i positiv riktning. Vi behöver också planera och förebygga negativa effekter av den globala uppvärmningen.

3. Vi bidrar till en sund livsmiljö – En sund livsmiljö innebär att våra verksamheter inte bidrar till negativa miljö- och hälsoeffekter. Vi väljer varor, kemiska produkter, livsmedel och läkemedel som gör så lite skada på miljö och hälsa som möjligt och vi främjar en hälsosam inom- och utomhusmiljö.

Varför är det viktigt? Hotet mot den biologiska mångfalden är ett stort globalt problem av samma vikt som klimathotet. Den stora användningen av farliga kemiska produkter är ett angeläget område. All produktion av varor innebär en omfattande negativ miljöpåverkan både till följd av utvinning av råvaror och i produktionsledet. Huvuddelen av vår miljö- och klimatpåverkan sker via våra omfattande inköp av varor och tjänster. Genom att ställa hållbarhetskrav finns därför stora möjligheter att påverka både den egna miljöbelastningen och marknaden i positiv riktning.

4. Vi använder våra resurser klokt – Klokt resursanvändning innebär att våra verksamheters utveckling inte tar resurser från kommande generationer. Vi använder både naturliga och ekonomiska resurser på ett effektivt och hållbart sätt.

Varför är det viktigt? I Sverige konsumerar vi som om det fanns fyra jordklot vilket är ohållbart. Det är av största vikt att minska användningen av nya produkter samt öka återanvändning och återvinning, d.v.s. att skapa en cirkulär ekonomi. Vår verksamhet har en omfattande användning av förbrukningsmaterial där vi har möjlighet att efterfråga produkter som tillverkat av återvunnet material. Det är också viktigt att begränsa våra avfallsmängder och vårt matsvinn. Då finanssektorn har stor indirekt miljöpåverkan är det också viktigt att ställa hållbarhetskrav i våra kapitalplaceringar.

Agenda 2030

Vårt hållbarhetsarbete kopplar an till Agenda 2030 och de 17 globala målen för hållbar utveckling, som FN:s medlemsländer antagit, se figur 1. I avsnitt Hållbarhetsarbete 2021 redovisar vi i inledningen av respektive framgångsfaktor vilka globala mål som vi framför allt bidrar till.

Figur 1 Illustration av de globala målen.

HÅLLBARHETSPROGRAM 2021

Region Jönköpings län arbetar för en hållbar utveckling som är hälsofrämjande och jämlik med barnens bästa i centrum. Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling är en viktig utgångspunkt. Vårt hållbarhetsprogram 2021-2025 syftar till att visa hur vi ska arbeta för att på ett långsiktigt hållbart sätt nå vår vision *För ett bra liv i en attraktiv region*.

Hållbarhetsprogrammet 2021-2025 utgår från våra fyra framgångsfaktorer:

- Vi är till för alla
- Vi är klimatsmarta
- Vi bidrar till en sund livsmiljö
- Vi använder våra resurser klokt

Programmet omfattar 11 mål, 45 delmål och 65 prioriterade åtgärder som ska genomföras där vi har en betydande möjlighet att skapa en hållbar utveckling i den egna verksamheten, som samhällsaktör, som finansiär, som delägare i bolag.

I detta avsnitt redovisas 2021 års arbete med hållbarhetsprogrammet indelat i de fyra framgångsfaktorerna. För varje framgångsfaktor redovisas inledningsvis en översikt av mål och delmål samt utfallet för de mätetal och aktiviteter som indirekt visar i vilken utsträckning mål och delmål uppnås. Därefter redovisas i text och med hjälp av mätetal i vilken utsträckning de mest relevanta delmålen uppnåts. För varje framgångsfaktor redovisas också ett gott exempel på vad som har gjorts under året.

Hållbarhetsarbetet har under 2021 påverkats starkt av coronapandemin. Exempel på detta redovisas under respektive framgångsfaktor.

Figur 2 Framsidan av Hållbarhetsprogram 2021-2025.

Vi är till för alla

Vi är en socialt hållbar organisation, med människors lika värde i centrum. Vi bedriver en jämlik verksamhet med ett gott bemötande och är en del av en samhällsutveckling där länets invånare och patienter samt våra medarbetare upplever tillit, förtroende och delaktighet.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Vår verksamhet styrs av värden kring jämlikhet, jämställdhet och ett normmedvetet förhållningssätt och bemötande.

Delmål:

- Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska ingå i analyser, resursfördelning och beslutsfattande i organisationens verksamheter och projekt.
- Samtliga medarbetare ska ha kunskap om vad normmedvetenhet och icke-diskriminering innebär i praktiken.

MÅL: Vi är en inkluderande, hälsofrämjande och attraktiv arbetsplats där alla medarbetare har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter.

Delmål:

- Sjukfrånvaron ska vara låg och skillnaden i sjukfrånvaro mellan kön och yrkeskategori ska minska.
- Trakasserier, kränkande särbehandling eller könsrelaterat våld i arbetslivet ska inte förekomma.
- Alla medarbetare ska uppleva att de har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter – oberoende av kön, ålder, religion, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller könsidentitet och könsuttryck.
- Alla medarbetare ska ha likvärdiga möjligheter till kompetensutveckling utifrån verksamhetens behov och medarbetarens uppdrag, oavsett yrkeskategori.
- Alla medarbetare ska uppleva att de är delaktiga i sin arbetsplatsutveckling.
- Heltidsarbete ska vara norm, deltidsarbete en möjlighet.

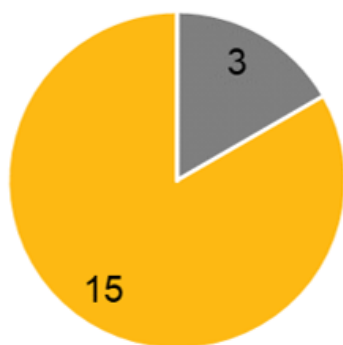
MÅL: Vi är en del av en samhällsutveckling som bygger på tillit, förtroende, delaktighet och ansvar.

Delmål:

- Tillgänglighet ska vara ett prioriterat utvecklingsområde utifrån flera perspektiv – information och kommunikation, verksamhet och lokaler.
- Konferenser, utbildningsdagar och evenemang som vi anordnar ska vara hållbara och tillgängliga.
- Genomförandet och utvecklingen av våra tjänster och verksamheter ska ske i samverkan med dem vi är till för, med hänsyn till deras erfarenheter och upplevelser.
- Verksamheter och arbetsplatser ska aktivt främja integration och inkludering utifrån ett mångfaldsperspektiv.

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori.

Jämlikhet, jämställdhet

Kompetensutvecklingsinsatser – jämlikhets- och jämställdhetsintegrering

Följ upp jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv vid verksamhetsutveckling och fördelning av finansiellt stöd

Se över beslutsstöd och utbildningar

Normmedvetenhet, ickediskriminering

Erbjud coaching

Målgruppsanpassa stöd

Tillgänglighet

Öka användning av universell utformning

Sprid verktyg och kunskap – hälsolitteracitet

Kompetensutveckling – funktionsnedsättningar och tillgänglighet

Samverkan

Utveckla aktivt samskapande

Utveckla mötesplatser

Ge stöd genom coaching och verktyg

Utveckla finskt förvaltningsområde

Integration och inkludering

Utbildningsinsatser – kulturmedvetenhet

Utveckla insatser för språkutvecklingen hos medarbetare på arbetstid

Utveckla nationella minoriteternas rättigheter

Tillgänglighet

Målgruppsanpassa stöd

Hållbara evenemang

Utveckla beslutstöd

Normmedvetenhet, ickediskriminering

Anpassa befintligt kvalitetsstöd med normmedvetenhet

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi är till för alla.

Verksamhetsstyrning - jämlikhet, jämställdhet och normmedvetenhet

Delmål: Ett jämlikhets- och jämställdhetsperspektiv ska ingå i analyser, resursfördelning och beslutsfattande i organisationens verksamheter och projekt.

Hösten 2021 startade ett ettårigt utbildningsprogram om rättighetsbaserat arbete, d.v.s. att integrera mänskliga rättigheter i ordinarie arbetssätt, rutiner och strategier. 30 medarbetare från många olika verksamheter deltog i en dags grundutbildning och nio av dessa fortsatte med en fördjupningsutbildning och kommer att arbeta vidare med verksamhetsnära

förbättringsarbete under våren 2022. Det årliga barnbokslutet, med avstamp från barnkonventionen, redovisas som särskild bilaga till regionens årsredovisning.

Delmål: Samtliga medarbetare ska ha kunskap om vad normmedvetenhet och icke-diskriminering innebär i praktiken

Inom arbetet med hbtqi-frågor (homosexuella, bisexuella, trans-, queer och intersex-personer) genomgick sju grupper hbtqi-diplomering/omdiplomering under 2021. Ytterligare diplomeringar/omdiplomeringar liksom föreläsningar och utåtriktade insatser fick ställas in på grund av pandemin.

Under hösten återupptogs utbildningen ”En förälder blir till”, med syfte att bidra till ett jämlikt föräldraskap genom normmedvetna perspektiv. Under året har även en e-utbildning om hållbar utveckling tagits fram, med normmedvetenhet som en röd tråd, som kommer att erbjudas alla medarbetare från och med våren 2022.

Inkluderande, hälsofrämjande och attraktiv arbetsplats

Nedan visas en översikt av information om anställda i Region Jönköpings län. Kommentarer kopplat till dessa tabeller redovisas under respektive delmål.

Tabell 1 Anställda 2021. Fördelningen avseende ålder och kön är densamma som föregående år.

Anställda	-29 år	30-39 år	40-49 år	50-59 år	60+ år	Totalt	Andel – kön
Antal kvinnor	1 209	2 251	2 073	2 283	1 202	9 018	80 %
Antal män	280	613	579	557	274	2 303	20 %
Totalt antal	1 489	2 864	2 652	2 840	1 476	11 321	
Andel – ålder	13 %	25 %	23 %	25 %	13 %		

Tabell 2 Ålders- och könsfördelning i Regionstyrelse och ledningsgrupp 2021.

Ledningsgrupp	-29 år	30-49 år	50+ år	Totalt	Andel – kön
Antal kvinnor	0	2	8	10	59 %
Antal män	0	2	5	7	41 %
Totalt antal	0	4	13	17	
Andel – ålder	0 %	24 %	76 %		

Regionstyrelse	-29 år	30-49 år	50+ år	Totalt	Andel
Kvinnor	0	2	2	4	27 %
Män	0	8	3	11	73 %
Totalt	0	10	5	15	
Andel – ålder	0 %	67 %	33 %		

Tabell 3 Nyckeltal som beskriver aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter.

Nyckeltal – lika rättigheter och möjligheter	2019	2020	2021
Anställning och tjänstgöringsgrad			
Andel av antal anställda			
Kvinnor	80 %	80 %	80 %
Män	20 %	20 %	20 %
Andel heltidsanställda	84 %	85 %	86 %
Kvinnor	82 %	83 %	84 %
Män	93 %	93 %	94 %
Genomsnittlig tjänstgöringsgrad	96 %	96 %	96 %
Kvinnor	95 %	96 %	96 %
Män	98 %	98 %	98 %

Frånvaro, årsarbetare			
Sjukfrånvaro	4,9 %	6,0 %	5,6 %
Kvinnor	5,5 %	6,6 %	6,1 %
Män	2,6 %	3,7 %	3,5 %
Föräldraledighet	6,6 %	6,5 %	6,6 %
Kvinnor	7,4 %	7,3 %	7,5 %
Män	3,4 %	3,2 %	3,2 %
Vård av sjukt barn (vab)	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Kvinnor	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Män	0,5 %	0,6 %	0,7 %
Chiefsbefattningar			
Direktör			
Kvinnor	56 %	56 %	63 %
Män	44 %	44 %	38 %
Verksamhetschef			
Kvinnor	62 %	65 %	65 %
Män	38 %	35 %	35 %
1:a linjens chef			
Kvinnor	79 %	78 %	79 %
Män	21 %	22 %	21 %
Andel kvinnor på chefsbefattningar per antal anställda kvinnor	4,6 %	4,7 %	4,7 %
Andel män på chefsbefattningar per antal anställda män	6,3 %	6,1 %	5,9 %
Utrikes födda			
Anställda utrikes födda, balanstal (<i>andel utrikes födda bland regionanställda jämfört länets befolkning</i>)	0,6	0,6	

Delmål: Sjukfrånvaron ska vara låg och skillnaden i sjukfrånvaro mellan kön och yrkeskategori ska minska.

Befintliga verktyg som stödjer det systematiska arbetsmiljöarbetet, till exempel arbetsmiljöronder och riskbedömningar, har utvecklats ytterligare under året. Ett nytt digitalt verktyg för det systematiska arbetsmiljöarbetet har lanserats till chefer och skyddsombud. För analys av sjukfrånvaron hänvisas till årsredovisningen.

FAKTA - SAM-hjulet

De olika delarna i det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM) bildar en helhet. Det innebär att vi som arbetsgivare följer de fyra stegen: att undersöka alla arbetsförhållanden, identifiera risker och riskbedöma, ta fram åtgärder för att hantera riskerna samt följa upp att de genomförda åtgärderna lett till avsedd effekt. Tillsammans med friskfaktorer finns grunden för att skapa en god arbetsmiljö. Arbetsgivarens arbete för aktiva åtgärder för lika rättigheter och möjligheter har integrerats i det systematiska arbetsmiljöarbetet.

Delmål: Trakasserier, kränkande särbehandling eller könsrelaterat våld i arbetslivet ska inte förekomma.

Under året har arbetet fortsatt för att säkerställa att övergripande processer motsvarar kraven utifrån lika rättigheter och möjligheter samt icke-diskriminering och att dessa efterlevs. Arbetsmiljöutbildningen har kompletterats med området Våld i nära relation. Som stöd finns även Region Jönköpings läns riktlinje för att förebygga och hantera kränkande särbehandling, diskriminering, trakasserier och repressalier.

Delmål: Alla medarbetare ska uppleva att de har lika rättigheter, möjligheter och skyldigheter – oberoende av kön, ålder, religion, etnisk tillhörighet, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller könsidentitet och könsuttryck.

För att verksamheterna ska kunna arbeta främjande med lika rättigheter och möjligheter utifrån diskrimineringslagen, finns ett stödmaterial. Materialet är kopplat till de arbetsmiljö-

ronder som digitaliserats och integrerats i det systematiska arbetsmiljöarbetet i Region Jönköpings läns verksamhetsledningssystem.

Delmål: Heltidsarbete ska vara norm, deltidarbete en möjlighet.

Av deltidsanställda medarbetare är fortfarande den övervägande andelen kvinnor. Se tabell 3 på sidan 11. Projektet Heltid som norm, som startades 2016 för att erbjuda alla som vill arbeta heltid en permanent heltidsanställning, har varit framgångsrikt. Den genomsnittliga tjänstgöringsgraden för kvinnor har ökat med en procentenhet sedan 2015 och andelen kvinnor med heltidsanställning har ökat med sex procentenheter sedan 2015.

Samhällsutveckling

Delmål: Tillgänglighet ska vara ett prioriterat utvecklingsområde utifrån flera perspektiv – information och kommunikation, verksamhet och lokaler.

Arbetet med att öka medvetenhet om begreppet universell utformning, och vad det innebär i praktiken, pågår. Hälsolitteracitet (förmågan att förvärva, förstå och använda hälsoinformation) kan ses som en del i den universella utformningen och uppmärksammas i flera framtagna handlingsplaner, bl.a. för införandet av patientkontrakt. Material och verktyg tas fram för att underlätta för medarbetare i denna process.

Delmål: Genomförandet och utvecklingen av våra tjänster och verksamheter ska ske i samverkan med dem vi är till för, med hänsyn till deras erfarenheter och upplevelser.

Regionen har under året arbetat vidare med verktyg och mötesplatser för bättre samverkan och samskapande. Ett metodstöd för praktisk träning av kommunikation och bemötande i vårdmöten är under utveckling. En länsövergripande utbildning i Medskapande ledarskap genomfördes under våren 2021. Levande bibliotek och peers (personer med patient- och närståendeerfarenheter) deltar fortlöpande i utvecklingsarbete. Hjärtats hus verksamhet har breddats för fler diagnoser, Esther-representanter (personer med patient- och närståendeerfarenhet) deltar i förbättringscoachutbildningar. Ett antal lärande nätverk har startat inom Jönköpings län, till exempel ett med patientföreningar och Funktionsrätt i Jönköpings län, ett för Registercentrum Sydost och ett för medskapande ledarskap. Dialogmöten med patientföreningar och politiker anordnas löpande.

Sedan 2018 ingår Region Jönköpings län i finskt förvaltningsområde. Det innebär att sverigefinnar ska kunna använda det finska språket i kontakt med Region Jönköpings län, både muntligen och skriftligen. Ett prioriterat område är att identifiera rättighetsbärare som kan uttrycka den finska minoritetens behov samt involvera finska föreningar och intresseorganisationer i planering och genomförande av regionens uppdrag.

Delmål: Verksamheter och arbetsplatser ska aktivt främja integration och inkludering utifrån ett mångfaldsperspektiv.

Kulturum och hälsokommunikatörerna har tagit fram en utbildning i kulturmedvetenhet under året, som finns tillgänglig både fysiskt och digitalt. En fysisk utbildning genomfördes under hösten. Verksamhetsstöd och service har under året arbetat vidare med sitt arbetsplatsmaterial om mångfald och kultur.

Regionens arbetsgrupp för nationella minoriteter (samer, tornedalingar, sverigefinnar, judar och romer) har bland annat fokus på barns rätt att utveckla sitt minoritetsspråk samt att bevara och levandegöra kulturer och sedvänjor. Under 2021 har arbetsgruppen tagit fram mål- och

inriktningsdokument för arbetet (ej politiskt beslutat). Ett pågående arbete är att synkronisera planer och strategidokument för att lyfta de nationella minoriteternas behov av stöd, service och tjänster. En viktig utmaning är att få kontakt med rättighetsbärarna för att kunna möta de behov som finns. Nationella minoriteter som område har under året lagts in på regionens webbplats. Under året har även en länsövergripande arbetsgrupp för nationella minoriteter bildats, bestående av representanter från länsstyrelsen, Jönköpings kommun, Gislaveds kommun samt Region Jönköpings län.

Gott exempel: Hjärtats hus finns till för alla

Hjärtats hus är en mötesplats för personer som är berörda av långvariga sjukdomar och söker kontakt med andra att dela sina erfarenheter med, även närstående. Det startade som ett projekt för cancerpatienter 2016 och efter fem års utveckling har det under 2021 blivit en permanent verksamhet inom Region Jönköpings län. Nu finns Hjärtats hus i Jönköping, Värnamo, Eksjö och Tranås.

På Hjärtats hus stärker besökare och volontärer både sig själva och varandra genom olika aktiviteter, som styrs av besökarnas önskemål. Pandemin har naturligtvis påverkat även Hjärtats hus verksamhet. Under våren 2021 anordnades bland annat digitala Online-fika.

- Ibland hade vi ett tema, men ofta gavs det tillfälle för att bara se varandra och få prata i grupp, berättar Maggie Målevik, initiativtagare och verksamhetsansvarig för Hjärtats hus. Under året testades också ett nytt inslag, MusikQafe, där en musikkunnig volontär presenterade musik som besökarna sedan samtalade om, utifrån upplevelsen av musiken. Till en början var även dessa träffar digitala, men under hösten kunde de gå över till fysisk form.
- Nu när Hjärtats hus har blivit permanentat ska vi även välkomna besökare och volontärer med andra diagnoser, andra långtidssjuka, att delta i vår verksamhet. Ett steg som vi hoppas och tror ska förstärka vår verksamhet på många plan, säger Maggie.

Vi är klimatsmarta

Vi minskar vår klimatpåverkan, anpassar oss till ett förändrat klimat och bidrar till att Jönköpings län blir ett klimatsmart plusenergilän som producerar mer förnybar energi än vad vi använder.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Vi ska minska vår klimatpåverkan från våra fastigheter och anpassa vår verksamhet till ett förändrat klimat.

Delmål:

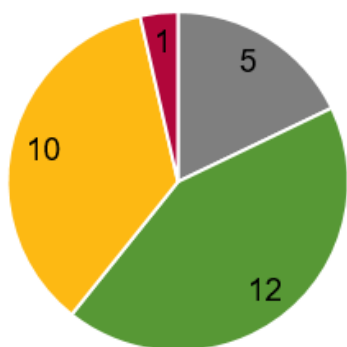
- Vi ska minska vår klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp med minst 25 procent till år 2025 jämfört med 2019. Med det menar vi utsläpp i Scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas Protocol.
- Användningen av värme och el i våra fastigheter och verksamheter ska minska. År 2025 ska köpt energi understiga 145 kWh/m² vilket innebär en minskning med 11 procent jämfört med 2019.
- År 2022 har vi tagit fram handlingsplaner för de mest betydande klimatriskerna för vår verksamhet utifrån riskbedömning i vår klimatanpassningsplan.
- Genom en hållbar byggprocess ska vi under programperioden minska klimatpåverkan från om- och nybyggnationer.

MÅL: Klimatpåverkan från våra transporter ska minska och transportsystemet ska vara resurseffektivt.

Delmål:

- År 2025 ska:
  - bussar i allmän kollektivtrafik drivas med 100 procent förnybara drivmedel, exempelvis bioetanol, biogas, biodiesel, vätgas och ursprungsmärkt förnybar el.
  - dieseltåg drivas med den andel förnybara drivmedel som är godkänd, dock minst 20 procent,
  - eltåg drivas med 100 procent förnybar el,
  - fordon inom serviceresor drivas med minst 40 procent förnybara drivmedel.
- Under programperioden ska klimatpåverkan från privata resor till vårdinrättningar minska, genom digitala och samordnade vårdmöten och stimulerande av hållbara resealternativ.
- År 2025 ska andelen förnybara drivmedel i upphandlade hyrbilar och transporttjänster vara minst 80 procent.
- Under programperioden ska klimatpåverkan per årsarbetare minska med minst 40 procent för tjänsteresor, inklusive egna godstransporter, jämfört med 2019.
- Vi ska stimulera våra medarbetare till att välja mer hållbara resealternativ för arbetspendling, med en målsättning att minska klimatpåverkan per anställd med minst 30 procent under programperioden, jämfört med 2019.
- Vi ska kartlägga förutsättningarna för att våra ambulanser och lantbruksfordon ska kunna drivas på förnybara drivmedel.

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori. Ett upphöjt M i slutet betyder att det är ett mätetal. Övriga är aktiviteter.

Transporter

- Digitala vårdmöten
- Förnybara drivmedel – köpta transporter^M
- Drivmedelskrav i upphandlingar
- Förnybara drivmedel i egna fordon
- Teknik för resfria möten
- System för samåkning
- Förmånscyklar
- Nya busslinjer mellan sjukhusen

Fastigheter/klimatanpassning

- Bygg klimatsmart
- Klimathänsyn i byggprocessen

Transporter

- Företagslösning – JLT-biljetter
- Poolcyklar/tjänstecyklar
- Strategi för resfria möten
- Samordna vårdbesök

Fastigheter/klimatanpassning

- Produktion av förnybar energi

Fastigheter/klimatanpassning

- Köpt el och värme^M
- Köp energisnål utrustning

Transporter

- Förnybara drivmedel – regionbuss^M
- Förnybara drivmedel – tåg^M
- Förnybara drivmedel – serviceresor^M
- Klimatpåverkan från arbetspendling^M
- Förnybara drivmedel i stadstrafik^M
- Flexibla arbetsformer
- Klimatpåverkan från tjänsteresor^M
- Klimatpåverkan från flyg^M
- Förnybara drivmedel i egna fordon^M

Klimatbokslut

- Direkt påverkbar klimatpåverkan^M

Transporter

- Cykelservice som personalförmån

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi är klimatsmarta.

Klimatpåverkan

FAKTA - Klimatberäkningar

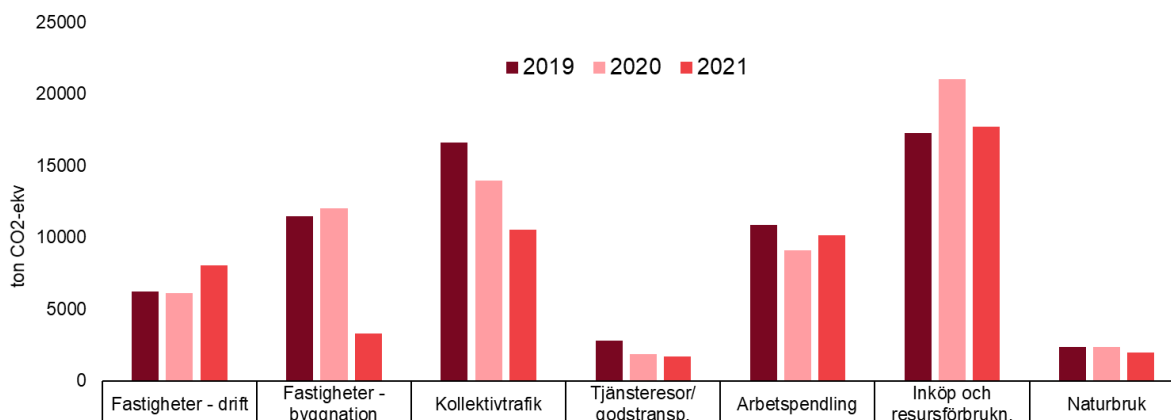
Greenhouse Gas Protocol (GHGP) är den internationellt mest vedertagna beräknings- och redovisningsstandarden för klimatberäkningar. Genom att dela in utsläppen i olika scope ges en tydlig bild av vilka utsläpp som är direkta och indirekta.

Scope 1: Direkta utsläpp som verksamheten har kontroll över, t.ex. utsläpp från bränslen i fordon.

Scope 2: Indirekta utsläpp som uppstår vid produktion av inköpt el, fjärrvärme och fjärrkyla.

Scope 3: Övriga indirekta utsläpp som bland annat uppstår från inköp av varor och tjänster, ny- och ombyggnation samt kapitalförvaltning.

Region Jönköpings län redovisar sedan 2018 sin klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol¹. Huvuddelen av klimatpåverkan är kopplad till scope 3 (77 %, exkl. kapitalförvaltning). Den totala klimatpåverkan uppgick 2021 till ca 53 000 ton koldioxidekvivalenter (exklusive kapitalplaceringar). Det är en minskning med ca 20 procent från föregående år. Den indirekta klimatpåverkan från vår kapitalförvaltning uppgick till ca 22 000 ton koldioxidekvivalenter varav 5 690 ton utgörs av scope 1 och 2 för de företag som vi äger aktier i. I figur 3 visas hur den totala klimatpåverkan fördelas mellan olika poster. Klimatpåverkan från fastighetsdriften har ökat som en konsekvens av ökat uppvärmningsbehov. Klimatpåverkan från ny/ombyggnation har reducerats med ca 70 %. Beräkningsmetoden har ändrats från och med 2021. Båda metoderna är uppskattningar som baseras på utbetalda medel. Dessa har reducerats med ca 40 % mellan 2020 och 2021 vilket delvis förklarar reduktionen. Resterande del beror troligen på den ändrade beräkningsmetoden. Klimatpåverkan från kollektivtrafiken har sjunkit ytterligare, framför allt som en följd av att

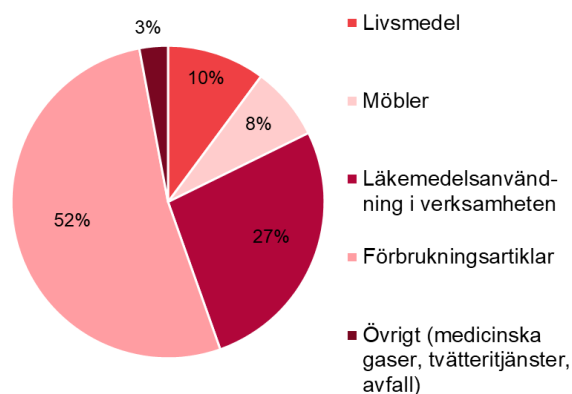
Figur 3 Total klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) inom scope 1, 2 och 3. (exklusive kapitalförvaltning). Posterna Fastigheter – byggnation, Arbetspendling, Inköp och resursförbrukning redovisas huvudsakligen i scope 3.

¹ Från och med 2021 års klimatredovisning har flera ändringar i beräkningsmetoder gjorts, framför allt till följd av att ett nytt beräkningsverktyg för klimatredovisningar, som tagits fram av SKR i samarbete med ett antal regioner, har använts; Beräkningsmetod för nätbaserad energi har bytts från market-based method till location-based method. Beräkningsmetod för byggnation följer nu det nya verktyget samt att komponentprojekt och vissa övriga mindre ombyggnadsprojekt har tagits med. Metod för beräkning av klimatpåverkan från förbrukningsmaterial har bytts från GHGP-verktyg (baserat på amerikansk data) till data från upphandlingsmyndigheten. Ytterligare varugrupper har tagits med bland inköp av varor och tjänster; möbler och läkemedelsanvändning i verksamheten. Inköpta godstransporter har utökats med ytterligare ett par upphandlingar. Posten naturbruk har beräknats med hjälp av verktyget Vera. För kapitalförvaltning redovisas numera även scope 3-utsläpp. Beräkningarna för 2018-2020 har så långt som möjligt justerats för att jämförelse över tid ska vara möjlig.

nytt trafikavtal för stadstrafiken trädde ikraft under 2021. Klimatpåverkan till följd av resor är fortsatt låg till följd av coronapandemin.

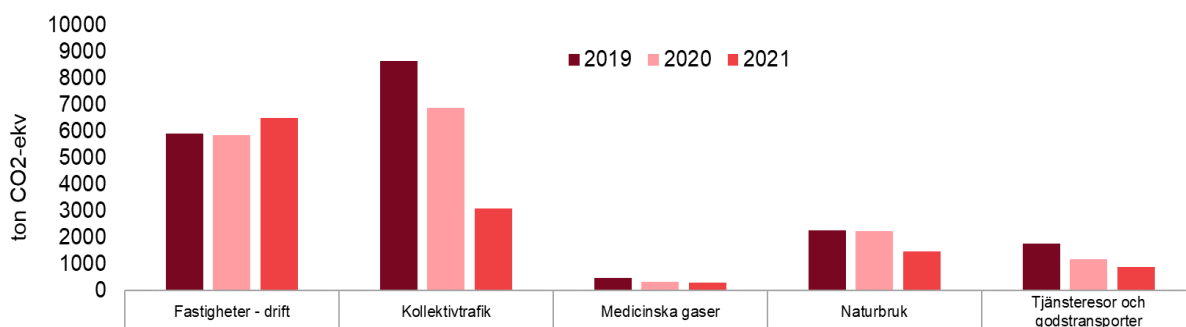
Klimatpåverkan till följd av inköp av varor och tjänster har hittills inte kunna beräknas fullt ut. I posten ingår för närvarande, förbrukningsmaterial, möbler, tvätteritjänster, livsmedel, medicinska gaser och annan läkemedelsanvändning i verksamheten, se figur 4. Det finns dock stor osäkerhet i dessa beräkningar eftersom merparten baseras på inköpsvolymen uttryckt i kronor. Anledningen till att klimatpåverkan från inköpen var extra höga 2020 var framför allt ovanligt stora inköp av möbler till det nya huset D1/D2 på Ryhov och att ovanligt mycket förbrukningsmaterial köptes in som en konsekvens av pandemin.

Figur 4 Fördelning (andel) av klimatpåverkan från olika delar i posten Inköp och resursförbrukning i figur 3.

Delmål: Vi ska minska vår klimatpåverkan från direkt påverkbara utsläpp med minst 25 procent till år 2025 jämfört med 2019. Med det menar vi utsläpp i Scope 1 och 2 enligt Greenhouse Gas Protocol.

Direkta påverkbara utsläpp (scope 1 och 2) uppgick sammantaget till cirka 12 300 ton koldioxidekvivalenter. Det är en minskning med 36 procent jämfört med 2019 vilket innebär att vi med god marginal har uppnått målet för 2025. Det beror framför allt på minskade utsläpp från kollektivtrafiken. Av utsläppen i scope 1 och 2 kommer 53 procent från drift av fastigheter, 25 procent från kollektivtrafiken, 12 procent från naturbruksutbildningar, 7 procent från tjänsteresor/godstransporter och 3 procent från medicinska gaser, se figur 5. Den minskade klimatpåverkan från naturbruksgymnasierna bedöms i stor utsträckning bero på att antalet mjölkkor reducerats.

Figur 5 Klimatpåverkan i enlighet med Greenhouse Gas Protocol (GHG-protokollet) inom scope 1, 2.

Energianvändning

Delmål: Användningen av värme och el i våra fastigheter och verksamheter ska minska. År 2025 ska köpt energi understiga 145 kWh/m² vilket innebär en minskning med 11 procent jämfört med 2019.

Under 2021 köptes 153 kWh energi per kvadratmeter i våra egna fastigheter. Det uppfyllde årets delmål som var 158 kWh/m². Utöver den köpta energin producerades ca 2,4 GWh sol. Målet är att 2025 producera 5 GWh sol per år.

Transporter

Delmål: År 2025 ska:

- bussar i allmän kollektivtrafik drivs med 100 procent förnybara drivmedel. Med förnybara drivmedel menar vi till exempel bioetanol, biogas, biodiesel, vätgas och ursprungsmärkt förnybar el,
- dieseltåg drivs med den andel förnybara drivmedel som är godkänd, dock minst 20 procent förnybara drivmedel,
- eltåg drivs med 100 procent förnybar el,
- fordon inom serviceresor drivs med minst 40 procent förnybara drivmedel.

Alla delmål om förnybar energi i kollektivtrafiken uppnåddes för 2021.

Delmål: År 2025 ska andelen förnybara drivmedel i upphandlade hyrbilar och transporttjänster vara minst 80 procent.

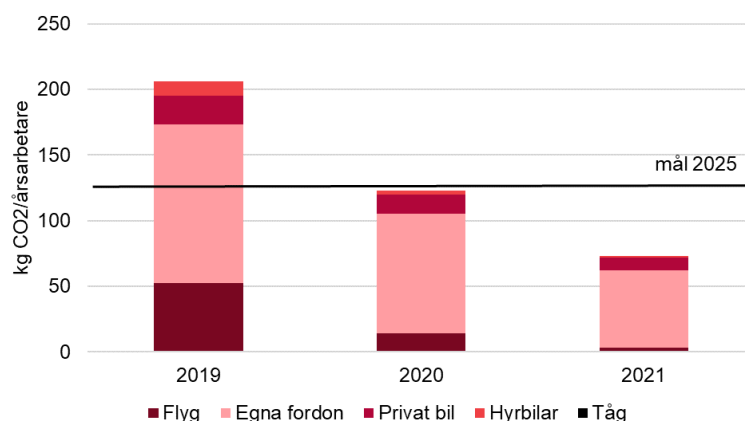
De upphandlade transporttjänster som ingår i detta mätetal är hyrbilar, bud- och persontransporter, distribution av nutritionsprodukter, bussresor med chaufför och transporttjänster i Jönköpings län. Den genomsnittliga andelen förnybara drivmedel uppgick till 65 % och varierade mellan 24 % och 100 % för de olika leverantörerna.

Delmål: Under programperioden ska klimatpåverkan per årsarbetare minska med minst 40 procent för tjänsteresor, inklusive egna godstransporter, jämfört med 2019.

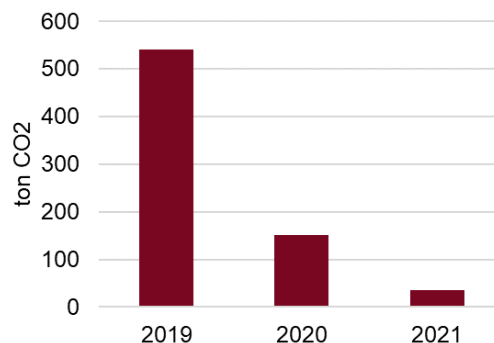
Klimatpåverkan från flyg har minskat kraftigt under 2020 och 2021, se figur 7, huvudsakligen beroende på Coronapandemin. Det bidrar starkt till att målet om att minska klimatpåverkan från tjänsteresor, inklusive egna godstransporter uppnåddes redan 2020, se figur 6.

Den största delen av klimatpåverkan från våra tjänsteresor är utsläpp från de fordon som ägs av Regions Jönköpings län.

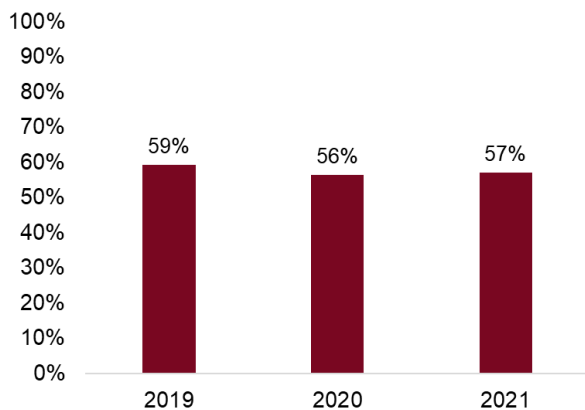
Även dessa resor har minskat under pandemin. Utsläppen från egna fordon kan också minskas genom att vi köper fordon som drivs med förnybara drivmedel, d.v.s. som följer vår drivmedelstrategi, se figur 8. Det är också viktigt att rätt bränsle tankas i fordonen. I figur 9 visas andel förnybar energi som används i de fordon som ägs av Region Jönköpings län, exklusive ambulanser och arbetsmaskiner.

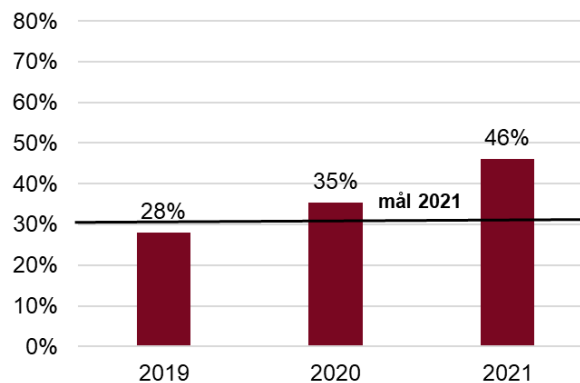
Figur 6 Klimatpåverkan från tjänsteresor och egna godstransporter (kg koldioxid/årsarbetare). I egna fordon ingår inte ambulanser och arbetsmaskiner.

Figur 7 Klimatpåverkan från flygresor (ton koldioxid).

Figur 8 Andel personbilar och lätta lastbilar (exklusive ambulanser) som uppfyller Region Jönköpings läns drivmedelsstrategi.

Figur 9 Andel förnybar energi som används i de fordon som ägs av Region Jönköpings län (exkl. arbetsmaskiner och ambulanser).

Klimatanpassning

Delmål: 2022 har vi tagit fram handlingsplaner för de mest betydande klimatriskerna för vår verksamhet utifrån riskbedömning i vår klimatanpassningsplan.

Arbetet med handlingsplaner har påbörjats under året. Riskanalysen visar att vi kommer att få ett varmare, blötare och torrare klimat. Det innebär ökade risker framför allt för områdena fastigheter och infrastruktur, vård och omsorg samt naturbruksgymnasierna. Exempel på risker och konsekvenser som kommer att hanteras i handlingsplanerna är:

- Mer frekventa och långvariga värmeböljor som ökar risken för dödsfall och ohälsa.
- Nya typer av sjukdomar och skadedjur kan spridas till vårt län.
- Ökad risk för bakterier i livsmedel, sårsläkning kan bli mer svårhanterad.
- Ökad risk för ras, skred och översvämningar som kan medföra avbrott i verksamheten och skador på byggnader och infrastruktur.

Gott exempel: Ny laddinfrastruktur för elbilar

Under 2021 har det byggts laddplatser för elbilar på våra tre sjukhus, åtta vårdcentraler samt Stora Segerstads naturbrukscentrum. Laddplatserna är till för patienter, personal och besökare men flertalet är till för verksamhetsbilar och poolbilar. Jonas Milton, verksamhetschef för område länstransporter inom Verksamhetsstöd och service, säger att elbilen är ett utmärkt färdmedel:

- Elbilen fungerar utmärkt om det finns en bra laddinfrastruktur. Tillgången till laddning är en förutsättning för att kunna byta till en elbil och minska miljöpåverkan. Jag tycker att det är väldigt positivt att vi nu gör den här satsningen för att komma dit!

Vi bidrar till en sund livsmiljö

En sund livsmiljö innebär att våra verksamheter inte bidrar till negativa miljö- och hälsoeffekter. Vi väljer varor, kemiska produkter, livsmedel och läkemedel som gör så lite skada på miljö och hälsa som möjligt och vi främjar en hälsosam inom- och utomhusmiljö.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Våra inom- och utomhusmiljöer ska vara hälsofrämjande och hållbara.

Delmål:

- Utomhusmiljön kring våra fastigheter ska vara hälsofrämjande och den biologiska mångfalden ska öka.
- Nybyggnation ska minst motsvara kriterierna för miljöbyggnad silver. År 2025 ska de byggmaterial vi använder uppgå till minst 80 procent A- och B-klassade byggmaterial enligt SundaHus.

MÅL: Vi ska stärka den sociala hållbarheten och minska den negativa hälso- och miljöpåverkan genom våra upphandlingar.

Delmål:

- Under programperioden ska sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställas i prioriterade upphandlingar. Livscykelperspektivet ska guida oss i val av produkter.
- År 2025 ska 100 procent av våra särskilt farliga* kemiska produkter ha utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Vi ska ha bytt ut produkter där det varit möjligt.

* Särskilt farliga kemiska produkter innehåller utfasningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-verktyg och/eller REACH kandidatförteckning.

MÅL: Vi ska främja en hållbar läkemedelskedja som med bibehållen patientnytta bidrar till att minska miljöpåverkan från läkemedel.

Delmål:

- År 2025 ska antal uthämtade antibiotikarecept per år vara högst 250 recept per 1000 invånare, vilket innebär en minskning med 8 procent jämfört med 2019. Rekvirerad antibiotika för slutenvård ska minska i enlighet med Stramas* målsättningar.
- Under programperioden ska förskrivningen av prioriterade miljöbelastande läkemedel minska.
- Vi ska förbättra invånarnas kunskap om hur läkemedel påverkar miljön och hur överblivna läkemedel ska kasseras.
- Vi ska utöka samverkan med länets kommuner och länsstyrelsen om läkemedels miljö-påverkan och rening av läkemedelsrester.

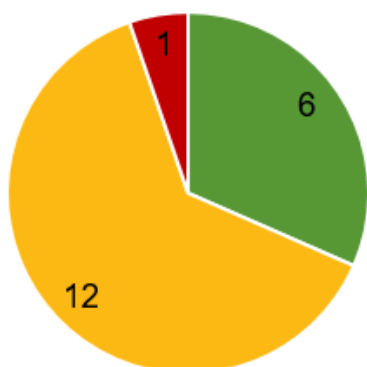
* Det nationella nätverket Samverkan mot antibiotikaresistens.

MÅL: Vi ska främja en hållbar livsmedelsproduktion, hälsosamma matvanor och en ökad självförsörjningsgrad.

Delmål:

- Av våra livsmedelsinköp ska år 2025:
  - minst 95 procent av kött, mejeriprodukter och ägg vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom djurhållning,
  - minst 50 procent av frukt, bär, grönsaker och potatis vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom livsmedelsproduktion,

- minst 95 procent av fisk och skaldjur vara märkt med MSC eller motsvarande för hållbart fiske/fiskodling,
- 100 procent av kaffe, te, drickchoklad och bananer vara producerade med sociala och etiska krav motsvarande Fairtrade och vara ekologiskt producerade,
- minst 65 procent av de totala livsmedelsinköpen vara ekologiskt producerade.
- Öka användning av närproducerade livsmedel inom befintliga och kommande livsmedelsavtal samt genom att ta tillvara naturbruksgymnasiernas egenproducerade livsmedel.
- Vi ska servera måltider som främjar hälsosamma matvanor och minskar klimatpåverkan.

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori. Ett upphöjt M i slutet betyder att det är ett mätetal. Övriga är aktiviteter.

Läkemedel

Mer icke farmakologiska behandlingar

Använd startförpackningar och tidsbegränsade ordinationer

Förskriv mindre av de prioriterade miljöbelastande läkemedlen

Inom- och utomhusmiljöer

Använd bra byggmaterial^M

Mer ängsmark

Mer synligt vatten o gröna tak

Vattna med regnvatten

Upphandling

Kartlägg farliga ämnen i material

Livsmedel

Svenskt kött, mejeri, ägg^M

Ekologiska livsmedel^M

Implementera kostpolicy

Använd mindre buteljerat vatten

Inom- och utomhusmiljöer

I-tree-beräkningar för utomhusmiljöer

Läkemedel

Antibiotikaförskrivning^M

Livsmedel

Svensk frukt/grönt^M

MSC-märkt fisk/skaldjur^M

Fairtrade/ekologiskt kaffe/bananer mm^M

Klimatpåverkan från livsmedel^M

Upphandling

Utreda farliga kemiska produkter^M

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi bidrar till en sund livsmiljö.

Inomhus- och utomhusmiljöer

Delmål: Utomhusmiljön kring våra fastigheter ska vara hälsofrämjande och den biologiska mångfalden ska öka.

Under året har så kallade I-tree-beräkningar genomförts för våra utomhusmiljöer vid sjukhusen. Det innebär att man med hjälp av ett dataprogram beräknar det ekonomiska värdet av trädens ekosystemtjänster. Under året har även planering gjorts för att öka totala ytan av ängsmark med 20 000 m² kring våra sjukhus samt uppföra insektshotell. Vi utvärderar också möjligheten till synligt vatten inom våra fastigheter och gröna tak i våra ny- och ombyggnadsprojekt. Arbete pågår även för att delar av bevattningen av utemiljön ska ske med dagvatten.

Delmål: Nybyggnation ska minst motsvara kriterierna för miljöbyggnad silver. År 2025 ska de byggmaterial vi använder uppgå till minst 80 procent A- och B-klassade byggmaterial enligt SundaHus.

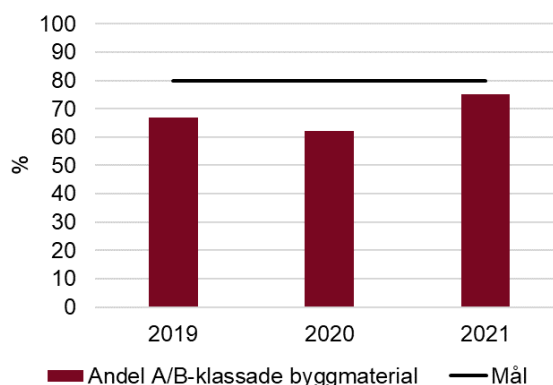
FAKTA - Miljöbyggnad

Miljöbyggnad är en svensk miljöcertifiering för byggnader. Certifiering kan ske i tre klasser:

Brons - Lagkrav eller rekommendationer följs.

Silver - Här krävs bland annat att solskyddet, ljudmiljön och ventilationen är bättre än gällande lagkrav.

Guld – Motsvarar en hög nivå som de mest ambitiösa byggnaderna kan satsa på att få.

Figur 10 Andel (%) A- och B-klassade byggmaterial enligt Sunda Hus vid ny- och ombyggnation.

Inom området byggmaterial fortsätter vi arbeta för att öka andelen byggmaterial med hög miljöklassning (klass A+B enligt byggvarubedömning Sunda Hus) vid ny- och ombyggnation. En kraftig förbättring har åstadkommits under 2021, se figur 10.

Vi arbetar även för att vår nybyggnation minst ska uppfylla Miljöbyggnad silver. I ett projekt i Eksjö kommer vi arbeta särskilt intensivt eftersom det kravet finns inskrivet i upphandlingen. I samband med det kommer vi se över kravställningarna i PTS (Program för teknisk standard, ett IT-system samt ett nätverk för att utbyta erfarenheter kring vårdbyggnad i Sverige).

Hållbar upphandling

Delmål: Under programperioden ska sociala hållbarhetskrav och mer långtgående miljökrav ställas i prioriterade upphandlingar. Livscykelperspektivet ska guida oss i val av produkter.

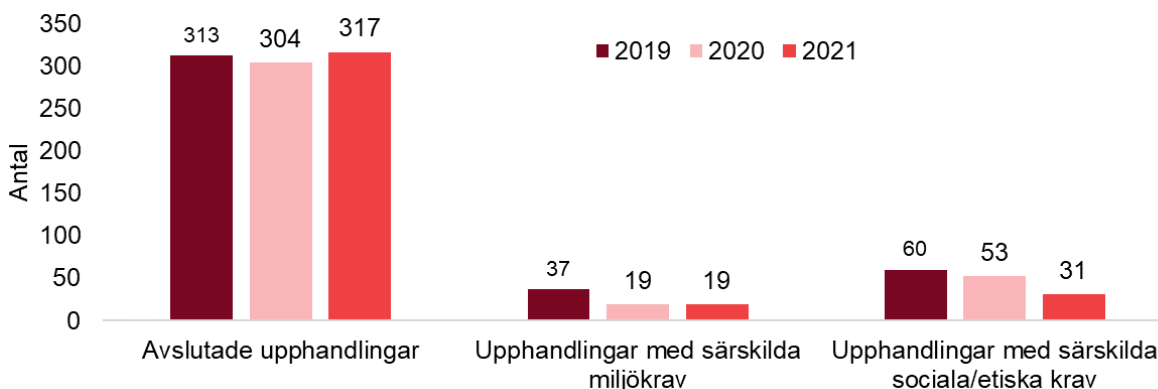
Inköp av varor, tjänster och entreprenader står för en betydande del av organisationens kostnader och har därför stor betydelse. Under 2021 fakturerades Region Jönköpings län totalt ca 8,8 miljarder kr. De tolv största leverantörerna fakturerade 40 % av den totala summan och dessa leverantörer rör kategorierna läkemedel (39 %), kollektivtrafik (22 %), vårdtjänster (22 %) och pensionsavsättningar (17 %).

All upphandling ska ske affärsmässigt genom konkurrens mellan olika leverantörer för att säkerställa en effektiv användning av resurserna. Totalt har Region Jönköpings län ca 3400 leverantörsavtal med en avtalsperiod på vanligtvis fyra år.

Huvuddelen av organisationens miljö- och klimatpåverkan sker via inköp av varor och tjänster. Genom upphandlingar med olika former av hållbarhetskrav finns därför stora möjligheter att påverka både den egna miljöbelastningen och marknaden i positiv riktning.

I de upphandlingar där varorna och tjänsterna påverkar viktiga miljöfrågor eller har en tydlig koppling till socialt ansvar ställs mer långtgående hållbarhetskrav, se figur 11 och 12. Under året avslutades upphandlingar där det ställdes till exempel avancerade krav om drivmedel för transporttjänster och ambulanser, krav på hälsosamma och miljömedvetna menyer hos konferensanläggningar, krav på Svanencertifierade kuvert samt krav som begränsar innehåll av skadliga ämnen i bland annat toners, enterala nutritionsprodukter, bröstförband och gipsprodukter. Ett omfattande kravarbete har även genomförts i livsmedelsupphandlingar för att underlätta målarbetet kopplat till livsmedelsmålen, se avsnitt Livsmedel på s. 27.

I arbetet med att ställa krav ur ett socialt perspektiv har Region Jönköpings län antagit Uppförandekod för leverantörer (dnr LJ2013/496) som under året tillämpats inom t.ex. områdena IT och kommunikation, distribution, vårdrelaterad utrustning och hjälpmedel, vårdrelaterade förbrukningsvaror, läkemedel samt medicinteknik.

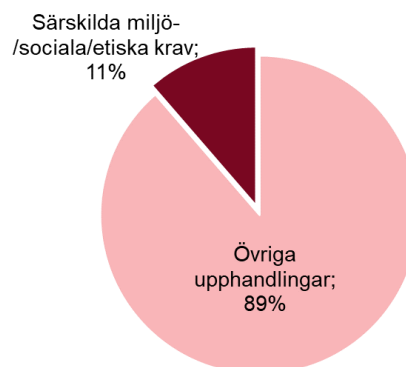

Figur 12 Antal upphandlingar med särskilda miljö- respektive sociala/etiska krav.

Bland övriga ej prioriterade upphandlingar finns standardkrav inom kategorierna medicintekniska produkter, medicinteknisk utrustning och vissa IT-produkter. Inom kategorierna tjänster och direktupphandlingar tillämpas inga hållbarhetskrav.

FAKTA - Samarbete för hållbar upphandling

Sedan 2010 bedriver Sveriges regioner ett framgångsrikt samarbete inom hållbar upphandling för att använda gemensamma resurser på ett effektivt sätt och offentlig upphandling som ett av de viktigaste verktygen att nå målen i Agenda 2030.

Figur 11 Andel av antalet upphandlingar där särskilda miljö-/sociala/etiska krav ställs.

Delmål: År 2025 ska 100 procent av våra särskilt farliga* kemiska produkter ha utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Vi ska ha bytt ut produkter där det varit möjligt.

* Särskilt farliga kemiska produkter innehåller utfasningsämnen enligt Kemikalieinspektionens PRIO-verktyg och/eller REACH kandidatförteckning.

Region Jönköpings län arbetar systematiskt med att byta ut kemiska produkter till alternativ som är mindre farliga. 26 % av de särskilt farliga kemiska produkterna har under 2021 utretts med syfte att hitta hälso- och miljöanpassade alternativ. Arbetet har således inletts för att 2025 nå målet 100 %.

Läkemedel

Delmål: Under programperioden ska förskrivningen av prioriterade miljöbelastande läkemedel minska.

Årets arbete med att begränsa förskrivning av prioriterade miljöbelastande läkemedel redovisas i gott exempel på s. 27. Ett exempel på ett prioriterat miljöbelastande ämne är diklofenak som finns i olika smärtstillande preparat. Diklofenak kan påverka njurar och lever hos bland annat fiskar. Störst miljöpåverkan blir det när ämnet används i gel som smörjs på huden. Det beror på att en mycket liten del av ämnet tränger in i huden och resten tvättas bort och kommer ut i vattendragen eftersom reningsverken inte är byggda för att kunna rena läkemedelsrester.

FAKTA - Läkemedelskommittén

Läkemedelskommittén är ett expertorgan inom läkemedel och läkemedelsterapi som verkar för en rationell, säker och kostnadseffektiv hantering av läkemedel där patientens och samhällets bästa beaktas.

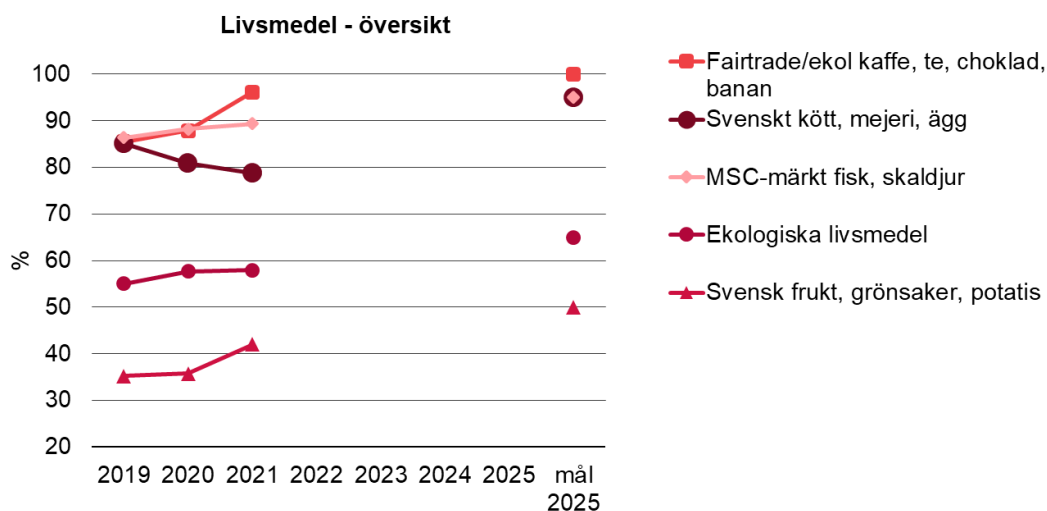
Livsmedel

Delmål: Av våra livsmedelsinköp ska år 2025:

- minst 95 procent av kött, mejeriprodukter och ägg vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom djurhållning,
- minst 50 procent av frukt, bär, grönsaker och potatis vara producerade i enlighet med krav motsvarande svensk lagstiftning inom livsmedelsproduktion,
- minst 95 procent av fisk och skaldjur vara märkt med MSC eller motsvarande för hållbart fiske/fiskodling,
- 100 procent av kaffe, te, drickchoklad och bananer vara producerade med sociala och etiska krav motsvarande Fairtrade och vara ekologiskt producerade,
- minst 65 procent av de totala livsmedelsinköpen vara ekologiskt producerade.

En översikt av alla livsmedelsmålen med tillhörande slutmål för 2025 redovisas i figur 13. Delmål finns för respektive år fram till 2025 och för 2021 uppnåddes tre av delmålen (andel svenskproducerad frukt, bär, grönsaker och potatis, Fairtrade/ekologiskt kaffe/te/ bananer, MSC-märkt fisk och skaldjur). Delmålen för andel svenskproducerat kött, mejeriprodukter och ägg samt andel ekologiska livsmedel uppnåddes inte. Arbetet med att nå slutmålen för 2025 fortsätter.

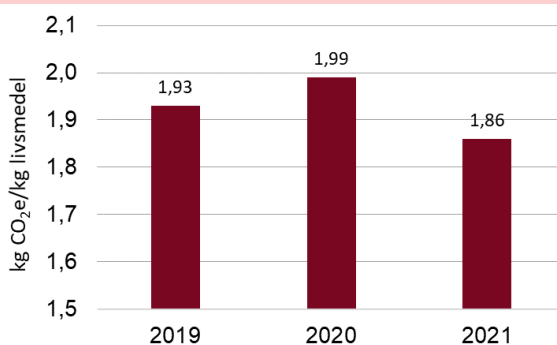
Våra tre centralkök är KRAV-certifierade tillsammans med naturbruksgymnasiet i Tenhult.

Figur 13 Översikt – delmål inom livsmedelsområdet.

Delmål: Vi ska servera måltider som främjar hälsosamma matvanor och minskar klimatpåverkan.

2020 fastställdes en kostpolicy med tillhörande tillämpningsanvisningar. Under året har ett råd för hållbara matvanor skapats som har tagit fram en handlingsplan för implementering och uppföljning av kostpolicy. Målsättningen är att klimatpåverkan ska minska under perioden 2019-2025. Klimatpåverkan per kg livsmedel har minskat med ca 4 % under 2019-2021, se figur 14.

Figur 14 Genomsnittlig klimatpåverkan per kg inköpta livsmedel i Region Jönköpings län.

Gott exempel: Vägledning - prioriterade miljöbelastande läkemedel

Läkemedel är ofta anpassade för att stå emot biologisk nedbrytning och kan därför finnas kvar i miljön under lång tid.

Läkemedel bryts ner i varierande grad i reningsverken, vilket gör att de återfinns nedströms reningsverk och kan nå vattendrag och grundvatten. Under 2021 har en vägledning tagits fram tillsammans med en förteckning över prioriterade miljöbelastande läkemedel med förslag till åtgärder för att minska användningen av dessa läkemedel. Vägledningen har tagits fram av område miljö och Region Jönköpings läns läkemedelskommitté och är ett stöd för att uppnå läkemedelsmålen i hållbarhetsprogrammet 2021-2025.

Vi använder våra resurser klokt

Klok resursanvändning innebär att våra verksamheters utveckling inte tar resurser från kommande generationer. Vi använder både naturliga och ekonomiska resurser på ett effektivt och hållbart sätt.

Mål

I hållbarhetsprogrammet finns nedanstående mål och delmål.

MÅL: Vi ska öka andelen cirkulära materialflöden, avfallsmängden ska minska och återvinningen ska öka.

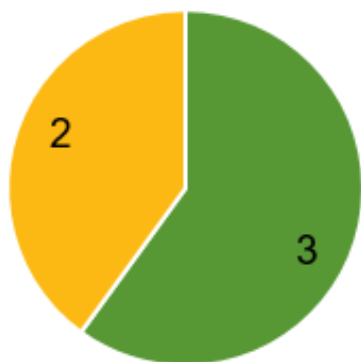
Delmål:

- Hållbar användning av förbrukningsmaterial: År 2025 ska klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar minska med minst 15 procent jämfört med 2019. De prioriterade förbrukningsartiklarna listas i vår handbok för klokare materialval.
- Vid flytt eller nyetableringar ska en så stor andel som möjligt av inredningen vara återanvänd.
- Vårt matsvinn ska minska med minst 30 procent till 2025 jämfört med 2020.
- År 2025 ska allt matavfall sorteras ut, med syfte att främja produktion av biogas och biogödsel.

MÅL: Vår kapitalförvaltning ska vara socialt hållbar och bidra till minskat fossilberoende.

Delmål:

- Den relativa klimatbelastningen från vår kapitalförvaltning ska minska jämfört med år 2019 och klimatbelastningen ska vara lägre än för jämförbara index. Målet omfattar aktieinnehav och mäts i ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning.

Så här gick det 2021

Vi genomför och följer upp våra mål och delmål med hjälp av aktiviteter och mätetal. Cirkeldiagrammet till vänster visar antal aktiviteter/mätetal enligt följande kategorier:

- Inget resultat/ej påbörjat
- Mätetal/aktivitet uppfyllt
- Mätetal/aktivitet delvis uppfyllt
- Mätetal/aktivitet ej uppfyllt

Nedan redovisas förkortade beskrivningar av aktiviteter och mätetal inom respektive kategori. Ett upphöjt M i slutet betyder att det är ett mätetal. Övriga är aktiviteter.

Cirkulära materialflöden

Välj mer miljösmapta förbrukningsmaterial

Kapitalförvaltning

Ställ bättre hållbarhetskrav i kapitalförvaltning

Avfall

Matsvinn från restauranger^M

Matsvinn från patientportioner^M

Kapitalförvaltning

Klimatpåverkan från kapitalförvaltning^M

I följande avsnitt redovisas mer detaljerad information om vårt arbete inom framgångsfaktorn Vi använder våra resurser klokt.

Förbrukningsartiklar

Delmål: Hållbar användning av förbrukningsmaterial: År 2025 ska klimatpåverkan från prioriterade förbrukningsartiklar minska med minst 15 procent jämfört med 2019. De prioriterade förbrukningsartiklarna listas i vår handbok för klokare materialval.

Användning av förbrukningsmaterial ger effekt på klimat och ekonomi. Region Jönköpings län har i samverkan med Sydöstra sjukvårdsregionen tagit fram en vägledning för klimat-hänsyn vid val av förbrukningsartiklar. Vägledningen syftar till att byta till mer återvunnet material, minska onödig användning och öka användningen av flergångsmaterial istället för engångsmaterial.

Under 2021 har utveckling av en mer kvalificerad beräkningsmetod för uppföljning av klimatpåverkan från inköp av våra prioriterade förbrukningsartiklar inletts. Detta arbete kommer att fortsätta under 2022.

Cirkulär ekonomi

Delmål: Vid flytt eller nyetableringar ska en så stor andel som möjligt av inredningen vara återanvänd.

Genom att samordna och öka tillgängligheten på begagnade möbler i Region Jönköpings län bidrar möbelförrådet till att färre nya möbler köps in, se gott exempel på s. 31.

Andra exempel på åtgärder för att främja cirkulär ekonomi är att IT-centrum under lång tid sett till att utbytt, men fungerande IT-utrustning, återanvänds eller återvinns. Ett samarbete finns också med biståndsorganisationen Human Bridge, som förmedlar materialbistånd till sjukhus runt om i världen.

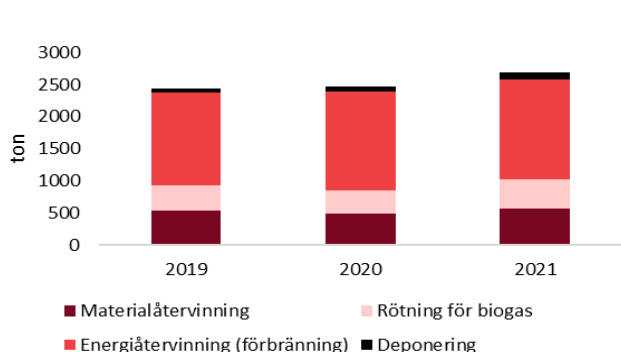
FAKTA – cirkulär ekonomi

En cirkulär ekonomi är motsatsen till den traditionella, linjära ekonomin. Istället för att tillverka, köpa, använda och sedan slänga sakerna, utnyttjas allt som tillverkats så länge det går. När sakerna är förbrukade återanvänds och återvinns så mycket som möjligt om och om igen – allt för att tära mindre på jordens resurser och minska vårt avfall.

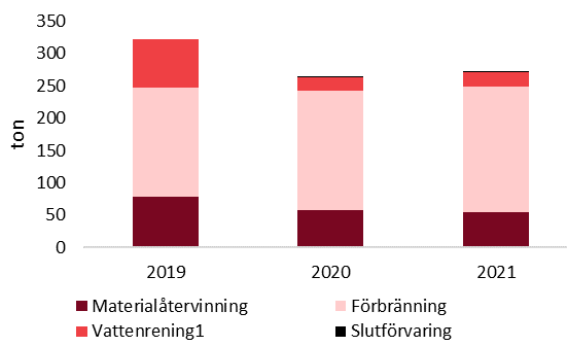
På länets tre sjukhus görs ett aktivt arbete med att styra innehållet i vårdenheternas läkemedelsförråd genom så kallad läkemedelsservice. Förråden är anpassade efter vårdenhetens specialitet och innehåller de läkemedel som används ofta på enheten. Det gör att läkemedel som används sällan undviks och att vi minimerar mängden läkemedel som kasseras på grund av att de passerat utgångsdatum. Det finns också ett elektroniskt söksystem för att lokalisera läkemedel som inte finns i det egna förrådet men som finns att tillgå på sjukhuset i övrigt.

Avfall

Inom Region Jönköpings län uppkom cirka 3 000 ton avfall under året. Nio procent av detta var så kallat farligt avfall, till exempel smittförande avfall, amalgam, läkemedelsavfall, kemiska produkter, oljor, elektronik, ljuskällor och batterier. I figur 15 och 16 redovisas avfallsmängder och hur avfallet tas omhand.

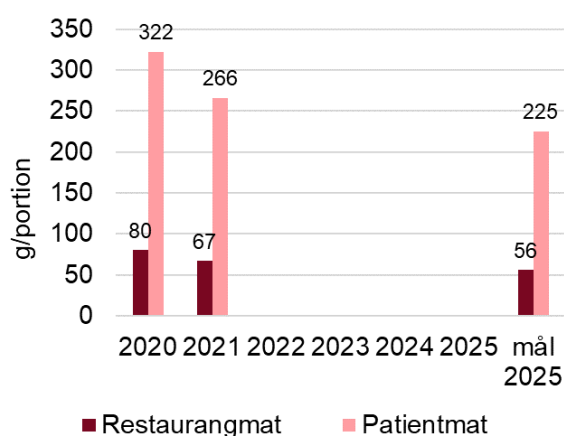

Figur 15 Mängd icke farligt avfall samt omhändertagande.

Figur 16 Mängd farligt avfall samt omhändertagande.
¹Restprodukten förbränns.

Delmål: Vårt matsvinn ska minska med minst 30 procent till 2025 jämfört med 2020.

En patientportion är ca 450 g medan en restaurangportion i genomsnitt är ca 675-700 g. En bidragande orsak till den relativt stora genomsnittliga restaurangportionen är att bufféserving tillämpas i flera restauranger. I figur 17 visas matsvinnet uttryckt i gram/portion. Matsvinnet från restaurangportioner och patientportioner har minskat med 16 % respektive 17 % jämfört med basåret 2020. Det uppfyllde med marginal delmålet för 2021 som var en minskning med 10 %.

Figur 17 Matsvinn från restauranger (på sjukhus, naturbruks-gymnasier och folkhögskolor) och från servering av mat till patienter på sjukhusavdelningar. Matsvinn inkluderar produktionsvinn, beställning-/serveringssvinn och tallrikssvinn.

Under 2020 har en samverkan mellan sjukhusen i Eksjö och Värnamo inletts som innebär att man erbjuder en fast 15-rättersmeny med enportionslådor som har längre hållbarhet. Maten tillagas från grunden med högkvalitativa råvaror men hållbarheten förlängs med en pastöriseringsmetod som gör att maten kan tillverkas mot lager istället för mot osäkra prognoser. Övergången till en fast 15-rättersmeny har minskat matsvinnet genom att underlätta för patienten att hitta mat som hen tycker om och problemet med överbeställningar har minskat. Detta system kommer att införas även på Länsjukhuset Ryhov i Jönköping.

Delmål: År 2025 ska allt matavfall sorteras ut, med syfte att främja produktion av biogas och biogödsel.

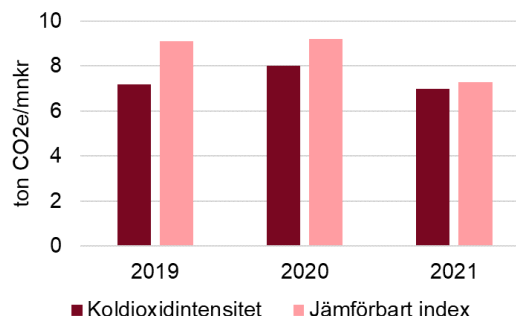
Under 2021 har en enkel förstudie genomförts för att utreda hur ett system för insamling av matavfall på sjukhuset Ryhov bör fungera. Pilottest och breddinförande planeras under 2022-2023 då även förstudier/utredningar för övriga verksamheter i Region Jönköpings län kommer att genomföras.

Kapitalförvaltning

Delmål: Den relativa klimatbelastningen från vår kapitalförvaltning ska minska jämfört med år 2019 och klimatbelastningen ska vara lägre än för jämförbara index. Målet omfattar aktieinnehav och mäts i ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning.

Målet är uppfyllt både i jämförelse med basåret 2019 och med jämförbart index, se figur 18.

Figur 18 Klimatpåverkan till följd av kapitalförvaltning (koldioxidintensitet som mäts som ton koldioxidekvivalenter/mnkr av portföljens innehavs totala omsättning). Mätetalet omfattar bolagens utsläpp i scope 1 och 2. Beräkning görs enligt ISS Ethix 2019-2020 och enligt MSCI 2021. Jämförande index är 50 % ISS ESG Screened Global Markets Index (ett globalt fossilfritt index) och 50 % SIXPRX.

Gott exempel: Möbelförrådet – både ekonomiskt och miljösmart

Region Jönköpings län har möbelförråd på sjukhusområdena i Jönköping, Värnamo och Eksjö. När verksamheter ska byta ut möbler görs en bedömning om de istället kan vara användbara för någon annan verksamhet. Möblerna förvaras sedan i möbelförråden och andra verksamheter har möjlighet att överta möblerna istället för att investera i nya. Via ett webb-baserat verktyg kan alla verksamheter gratis beställa från alla möbelförrådens utbud oavsett ort. Under 2021 har 1229 möbler kunnat återanvändas. Jämfört med ett nypris på möblerna har en besparing gjorts på ca 3,9 miljoner kronor. Att återanvända möbler medför också stor minskad miljöpåverkan genom att nya möbler inte behöver produceras.

NATIONELLA JÄMFÖRELSE

Olika nationella jämförelser görs med syfte att jämföra information om t.ex. kvalitet, resultat och kostnader inom verksamhetsområden som regioner ansvarar för eller är en viktig part i t.ex. företagsklimat, miljöarbete, trygghet och säkerhet samt folkhälsa.

I november 2021 publicerades den senaste rapporten från Sveriges kommuner och regioner kring miljöarbetet i Sveriges regioner. Rapporten jämför sex områden, som baseras på utfallet för 2020. Det här är vår placering bland landets 21 regioner. Värdet inom parentes anger förra årets placering:

- Ekologiska livsmedel, mätt som ekonomiskt värde, plats 1 (3)
- Medicinska gasers klimatpåverkan, plats 2 (4)
- Energianvändning per lokalyta, plats 4 (4)
- Antibiotikaförskrivning, plats 6 (6)
- Avfallshantering, plats 6 (8)
- Förnybara drivmedel i kollektivtrafiken, plats 18 (18)

Om samtliga sex indikatorer vägs samman kommer Region Jönköpings län på första plats, vilket vi är stolta över.

När det gäller social och ekonomisk hållbarhet redovisas bland annat dessa indikatorer:

- Soliditet (eget kapital minus pensionsskuld för pensionsförmåner intjänade före 1998 inklusive löneskatt, dividerat med totala tillgångar), plats 1 (1)
- Strukturjusterad hälso- och sjukvårdskostnad, kr/inv (kostnadsnivån för hälso- och sjukvård sedan hänsyn tagits till kostnadspåverkande faktorer som regionen inte kan påverka bland annat befolkningens ålderssammansättning m.m.), plats 1 (4)
- Patientens helhetsintryck i nationella patientenkäten primärvård (NPE), plats 5 (7 2019).
- Andel invånare som har stort eller mycket stort förtroende för hälso- och sjukvården i sin helhet, 80 procent i Hälso- och sjukvårdsbarometern, plats 2 (1 2019)
- Andel invånare som uppfattar att vården ges på lika villkor, det vill säga att behovet av vård avgör tillgången till vård, 71 procent i Hälso- och sjukvårdsbarometern, plats 1 (1 2019)
- Andel invånare mellan 16 och 84 år som saknar tillit till andra, 29 procent, enligt Folkhälsomyndighetens rapport Hälsa på lika villkor, plats 14 (16 2020)
- Regionernas arbete med att göra sin verksamhet, lokaler och information tillgänglig för personer med funktionsnedsättning, 31/39 poäng i årlig uppföljning av Myndigheten för delaktighet, samma poäng som majoriteten av regionerna inom alla frågeområden utom två (sämre vid ett och bättre vid ett)
- Andel heltidsarbetande månadsavlönade, enligt SKR:s personalstatistik, plats 20 (20 2019)

Som framgår ovan ligger region Jönköpings län i framkant inom många av de nationella jämförelser som görs även inom social och ekonomisk hållbarhet.

GRI²-INDEX

Region Jönköpings läns hållbarhetsredovisning upprättas per kalenderår och är en del av (bilaga) årsredovisningen och fastställs av regionfullmäktige den 19 april. Hållbarhetsredovisningen finns i denna bilaga men vissa hänvisningar görs till andra delar av årsredovisningen. Hållbarhetsredovisningen är upprättad i enlighet med Global Reporting Initiative Standards, dess koncept, principer och upplysningar. För samtliga upplysningar där uppgift ska lämnas fördelat per region, har vi gjort avsteg eftersom Region Jönköpings län enbart verkar i ett län. Nedan redovisas en översikt av var information om de olika upplysningarna enligt GRI finns. I de fall hänvisning görs till årsredovisningen föregås sidangivelsen av ett Å.

Upplysning	Beskrivning	Sida	Avsteg/kommentar
GRI 2: GENERELLA UPPLYSNINGAR (2021)			
Organisationen och dess rapporteringsmetoder			
2-1	Information om organisationen		Region Jönköping län, svensk offentlig verksamhet med huvudkontor i Jönköping
2-2	Enheter som ingår i organisationens hållbarhetsrapport	5	
2-3	Rapporteringsperiod, rapporteringscykel och kontaktperson	33	Kontaktperson: Maria Cannerborg, miljöchef, maria.cannerborg@rjl.se
2-4	Korrigerig av information		Korrigeringar av information från tidigare rapporteringsperioder har skett för klimatbokslutet, se fotnot på sid 18.
2-5	Extern granskning/verifiering		Hållbarhetsredovisningen har inte varit föremål för extern granskning.
Verksamhet och medarbetare			
2-6	Aktiviteter, värdekedja och andra affärsrelationer	24-25 Å109-113	Inga väsentliga förändringar sedan föregående redovisning.
2-7	Anställda	12-13 Å72-79	
2-8	Arbetare som inte är anställda		Avsteg. Uppgifter saknas.
Styrning			
2-9	Styrningsstruktur och sammansättning	4,5 Å114-116	Regionfullmäktiges medlemmar finns här: https://rjl.tromanpublik.se/ . De väljs genom allmänna demokratiska val vart fjärde år. Avsteg: Sammanställning av Regionfullmäktiges ledamöters ordinarie arbeten eller bisysslor saknas liksom bedömning av underrepresenterade sociala grupper och kompetenser som är relevanta för organisationens effekter. Uppgift om intressentrepresentation bedöms ej var relevant, då alla ledamöter väljs genom demokratiska val.
2-10	Nominering och val av högsta styrande organ		Nominering sker i de olika partierna inför valen.
2-11	Ordförande för det högsta styrelseorganet		Ordförande i regionfullmäktige har inte har någon ledande befattning i övrigt i organisationen.
2-12	Det högsta styrelseorganets roll i att övervaka hanteringen av påverkan	4,5	Se även https://rjl.se/Demokrati/politisk-organisation/arbetsordning-och-reglementen-for-politiska-organ/
2-13	Delegering av ansvar för att hantera påverkan	4,5	

² GRI (Global Reporting Initiative) är en icke vinstdrivande organisation som tillhandahåller ett ramverk för hållbarhetsredovisning för företag och andra organisationer. Målet för arbetet är en globalt hållbar ekonomi.

Upplysning	Beskrivning	Sida	Avsteg/kommentar
2-14	Det högsta styrelseorganets roll i hållbarhetsrapportering	4,5	
2-15	Intressekonflikter		Jäv regleras i Kommunallagen och vi följer dessa regler.
2-16	Kommunikation av kritiska problem		Inga kritiska problem har rapporterats under rapporteringsperioden.
2-17	Det högsta styrelseorganets kollektiva kunskap		En årlig hållbarhetsdag arrangeras dit även politiker bjuds in.
2-18	Utvärdering av det högsta styrelseorganets prestationer		Görs via internkontroll och i vissa fall anlitas externa revisioner - t.ex. rapporterna Region Jönköpings läns arbete med hållbar utveckling med fokus på miljö och klimat respektive social hållbarhet. Båda rapporterna är daterade 2021-03-19.
2-19	Ersättningspolicy		Arvoderegler för förtroendevalda i Region Jönköpings län, Mandatperioden 2019-2022, RJL 2018/12888
2-20	Process för att fastslå ersättning		Se ovan.
2-21	Årlig total ersättningsandel		Avsteg. Stora variationer finns till följd av övertid, deltid etc.
Strategi, policyer och praxis			
2-22	Uttalande om strategi för hållbar utveckling	Å3-4	
2-23	Policyåtaganden	4-5, 8	Försiktighetsprincipen tillämpas generellt, ingår i svensk miljölagstiftning.
2-24	Implementering av policyer		Implementering sker via hållbarhetsprogram 2021-2025 och övrigt hållbarhetsarbete som bedrivs i Region Jönköpings län.
2-25	Processer för att åtgärda negativ påverkan	4-5, Å5-6	
2-26	Mekanismer för att söka råd och väcka oro	4-5	Visselblåsarfunktion finns från januari 2022.
2-27	Lagefterlevnad		Inga betydande fall av bristande lagefterlevnad under rapportperioden.
2-28	Medlemskap i organisationer	5	
Intressentengagemang			
2-29	Förhållningssätt till intressentengagemang	6	
2-30	Kollektivavtal		100 % omfattas av kollektivavtal.
GRI 3: UPPLYSNINGAR OM VÄSENTLIGA FRÅGOR (2021)			
3-1	Process för att fastslå väsentliga frågor	6-7	
3-2	Lista över väsentliga frågor	7	Mindre modifieringar av benämningen på de fyra framgångsfaktorerna har gjorts jämfört med hållbarhetsprogram 2017-2020.
3-3	Styrning av väsentliga frågor	4-5	Se även hållbarhetsredovisningen i övrigt.
GRI 201: EKONOMISKT RESULTAT (2016)			
201-1	Intäkter, kostnader och resultat	Å119	
201-3	Pensionsåtaganden		Andel av lön som avsätts av arbetsgivare: 12,70 % (2021)
GRI 301: MATERIAL (2016)			
301-1	Materialanvändning - i vikt eller volym	-	Data är inte tillgänglig. Mätetal som rör förbrukningsmaterial inom värden är under utveckling.
GRI 302: ENERGI (2016)			
302-1	Energianvändning inom organisationen	19	
302-3	Energieffektivitet	19	
GRI 305: UTSLÄPP (2016)			
305-1	Direkta utsläpp av växthusgaser (scope 1)	18-19	
305-2	Indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 2)	18-19	

Upplysning	Beskrivning	Sida	Avsteg/kommentar
305-3	Andra indirekta utsläpp av växthusgaser (scope 3)	18-19	
GRI 306: AVFALL (2020)			
306-2	Avfall - fördelat på typ och hantering	29-30	
GRI 308: LEVERANTÖRSBEDÖMNING AVSEENDE MILJÖFÖRHÅLLANDEN (2016)			
308-1	Nya leverantörer som screenas utifrån miljökriterier	24-25	
GRI 401: ANSTÄLLNINGSFÖRHÅLLANDEN (2016)			
401-1	Nyrekrytering och personalomsättning	Å73	
GRI 403: HÄLSA OCH SÄKERHET (2018)			
403-1	Ledningssystem för hälsa och säkerhet i arbetet	Å72-79	
403-2	Identifikation av faror, riskanalys och incidentgranskning	Å72-79	
403-3	Service inom hälsa	Å72-79	
403-4	Arbetarinflytande, konsultation och kommunikation avseende hälsa och säkerhet i arbetet	Å72-79	
403-5	Utbildning av arbetare inom hälsa och säkerhet i arbetet	Å72-79	
403-6	Främjande av arbetares hälsa	Å72-79	
403-7	Förebyggande åtgärder inom hälsa och säkerhet direkt länkat till affärsrelationer	25	Sociala/etiska krav ställs i relevanta upphandlingar.
403-8	Arbetstagare som omfattas av ett ledningssystem för hälsa och säkerhet		Alla medarbetare omfattas i enlighet med gällande arbetsmiljölagstiftning.
GRI 405: MÅNGFALD OCH JÄMSTÄLLDHET (2016)			
405-1	Mångfald bland ledning och anställda	12-13	Avsteg: för 2021 har vi valt att inte redovisa anställda uppdelat på personalgrupp.
405-2	Löneskillnader mellan kvinnor och män		Se separat årlig lönekartläggning enligt lagkrav.
GRI 406: ICKE-DISKRIMINERING (2016)			
406-1	Antal incidenter avseende diskriminering och vidtagna åtgärder		Medarbetar- och säkerhetsenkät planeras under 2022. Där fångas medarbetares upplevelse av diskriminering upp. Antal konstaterade fall enligt diskrimineringslagen saknas systemstöd för.
GRI 414: LEVERANTÖRSBEDÖMNING AVSEENDE SOCIALA FÖRHÅLLANDEN (2016)			
414-1	Nya leverantörer som screenas utifrån sociala/etiska kriterier	24-25	

För ett bra liv i en attraktiv region.